

Да ли је финансијски колапс на Западу и економски успон Кине, Индије и Бразила означио да је дошао крај светском поретку у којем су САД и њихови савезници доминирали?

Фарид Закарија, уредник међународног издања недељника Њузвик и аутор књиге "Постамерички свет" за ВВС каже да његово истраживање указује на то да је ситуација управо таква.

"Ово је највећа промена односа снага у свету у протеклих неколико векова. Први пут у најмање три стотине година незападни актери толико су ојачали да ће водити главну реч на светској сцени. Сетимо се чувеног извештаја инвестиционе банке Голдман сакс из 2007. године, у којем се наводи да ће за 20 година међу четири најјаче светске привреде само једна бити западна - велику четворку чиниће Америка, Јапан, Кина и Индија. Дакле, обриси новог светског поретка увелико се помаљају", каже он.

Тај нови сценарио, напомиње Закарија у разговору за ВВС, не значи да ће запад бити уништен и да ће Америка нестати.

"Америка ће у догледној будућности остати најјача економска сила; Запад ће и даље бити веома значајан, али мораће своју моћ да дели са новим актерима, и то са културама и цивилизацијама којима је традиционално доминирао, које је колонизовао и потцењивао. Процес успостављања нове равнотеже у свету је велика прича нашег времена."

Познато је да је економска моћ подлога за све друге - политичку, дипломатску и војну.

У новој констелацији снага, утицај САД биће свакако умањен, али једна околност Вашингтону иде на руку, додаје саговорник ВВС-ја:

"Кинези, чини се, нису претерано заинтересовани да постану 'светски полицајац' - ту

улогу радо препуштају Америци и извлаче корист из тако успостављене стабилности. Али, Америка више неће имати слободу деловања - њена армија јесте највећа на свету, али њена финансијска судбина у потпуности зависи од добре воље Кине да и даље откупљује њене дугове. То свакако не иде уз титулу глобалног светског хегемона. Ваља напоменути и да су Кина, Индија, Бразил и многе друге земље јако добро савладале лекције из капитализма. То је права прича - урођеници су превазишли господаре и означили крај постојећег светског поретка. Нови ће у основи бити изградјен по западном моделу, али њиме ће управљати незападне земље", каже Фарид Закарија.

Прерастање једнополарног у мултиполарни свет са собом доноси и неке опасности, сматра аутор књиге "Постамерички свет":

"Брине ме то што смо ушли у период велике транзиције, а такви периоди су обично праћени нередима и насиљем. Ера америчке и немачке хегемоније нестаје, нови поредак се урушава, а нови се још није стабилизовао. Таква времена су веома опасна", каже он.

Али зар није једнополарни свет у коме је доминирала Америка, био једнако опасан?

"Знам да се људима не допада много тога што Америка чини, али протекле три деценије биле су, историјски гледано, период политичке стабилности и мира без преседана. Ако би којим случајем Кина и Америка дошле у сукоб, могли бисмо да се поздравимо са глобализацијом и са стабилним светским поретком. То не мора да значи да би почео прави, врући рат, али и евентуални хладни рат, који подразумева формирање нових савеза и сукобљавање преко посредника, био би довољно штетан", каже на крају разговора за ВВС Фарид Закарија.

(ВВС)